

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 5. broj

2. veljače 2023.

cijena 200 Ft

Predsjednik RH Zoran Milanović u službenom posjetu Mađarskoj

3. – 5. i 10. stranica

Baškutsko bunjevačko prelo

6. stranica

Županijski dan Hrvata 2022.

12. stranica

Na Julijanskoj gori

14. stranica

Povratak korijenima

Ovih tjedana nižu se preljске zabave: bunjevačka i racka prela te šokački balovi u Bačkoj. Kad je u pitanju ples, veselica, zabava, nema nam premca. Po tome smo posebni, jedinstveni. Iz tjedna u tjedan okuplja se dvjestotinjak i više ljudi u jednom naselju, a nerijetko i u više naselja istodobno. Popunjavaju se velike dvorane, plešu se narodni plesovi, ponajviše kolo. No, pisma se manje čuje. Možda samo od orkestara, od gostiju samo rijetko ili vrlo pritajeno. Uistinu je pohvalno da se u tako velikom broju okupljamo na tradicionalnim zabavama koje pokazuju da nas još ima ili da barem još osjećamo pripadnost, ali je otužno kad samo rijetki, ponajviše stariji, govore hrvatski – bunjevački, racki ili šokački. Tako sve veće zanimanje za najveće i najposjećenije godišnje zabave bačkih Hrvata može ili bi barem moglo biti poticajno. Bilo bi dobro da se ono proširi i na zanimanje za materinski jezik, za govor predaka. Jer bez jezika teško ćemo očuvati nacionalnu svijest. Nije svejedno poštujemo li tradiciju svojih predaka, plešemo i pjevamo, ili to i volimo i uživamo u tome. Kao što nam pjesma poručuje: „Sve poštivam, svoje uživam”. Samo ćemo na taj način biti sposobni tradiciju svojih predaka (jezik, kulturu, folklor i običaje) prenijeti na mlade, na svoju djecu i unuke. Dakako, u tome najveću i odlučujuću odgovornost ima obitelj. Nažalost, upravo je ona zatajila u proteklim desetljećima. Nešto je bila bolja situacija kad smo u našim naseljima imali svoje škole, ali njihovim zatvaranjem krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina te priključivanjem većinskih školama i uvođenjem predmetne nastave Hrvatskoga jezika mogućnosti su postale prilično ograničene. Svjedoci smo tomu da je broj učenika upisanih na nastavu hrvatskoga jezika (osobito u malim naseljima i školama) u opadanju, a samo se rijetki polaznici odlučuju za jednu od naših hrvatskih gimnazija. Škola ne može zamijeniti obitelj, ne može nadoknaditi sve ono što je propušteno proteklih desetljeća, ne može vratiti „izgubljene” naraštaje, ali može biti iskorak za bolju budućnost. Može potaknuti mlade naraštaje da prekinu s prošlošću te da se vrate svojim korijenima.

S. B.

Glasnikov tjedan

„Na obama događanjima hrvatski se predsjednik obratio Hrvatima u Mađarskoj rekavši kako se vidi da su svjesni svojeg hrvatskog identiteta, ali da se isto tako vidi da vole svoju domovinu Mađarsku i da su joj privrženi.”

U izvješća o događanjima i susretima koje je u svojem dvodnevnom službenom posjetu Mađarskoj imao predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović Ured predsjednika na mrežnim stranicama (predsjednik.hr) zabilježio je i nekoliko podataka u brojkama, među njima i o Hrvatima u Mađarskoj. Ti se podatci nalaze u izvješćima o susretu koji je održan u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj i posjetu HOŠIG-u (Hrvatskoj osnovnoj školi, gimnaziji, vrtiću i đlačkom domu u Budimpešti). Na obama događanjima hrvatski se predsjednik obratio Hrvatima u Mađarskoj rekavši kako se vidi da su svjesni svojeg hrvatskog identiteta, ali da se isto tako vidi da vole svoju domovinu Mađarsku i da su joj privrženi. Pozvao je na činj enje svega s njihove strane kako bi se dobri i prijateljski odnosi Hrvatske i Mađarske nastavili. Milanović je istaknuo da smo „dobri susjedi, ali se razlikujemo. Znamo gdje je granica, znamo i da smo zajedno u Europi”.

Na mrežnim stranicama predsjednik.hr u spomenutim izvješćima zabilježeno je sljedeće: „Prema popisu stanovništva u Mađarskoj iz 2011. godine u toj državi žive 26.774 osobe koje su se izjasnile kao Hrvati, no prema podacima Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj taj broj je znatno veći i govori kako u Mađarskoj živi oko

50 tisuća Hrvata. Manjinska prava Hrvata u Mađarskoj ostvaruju se putem Hrvatske državne samouprave koja je legitimno političko i administrativno tijelo Hrvata u Mađarskoj. Savez Hrvata u Mađarskoj krovna je kulturna udruga s mrežom regionalnih društava. Ovo su dvije krovne organizacije koje okupljaju Hrvate u Mađarskoj. Od 2014. sve manjinske zajednice u Mađarskoj imaju pravo na svog predstavnika u parlamentu, ali kao glasnogovornika, odnosno zastupnika bez prava glasa. Na parlamentarnim izborima 2022. za zastupnika hrvatske zajednice bez prava glasa izabran je Jozo Solga.”

Zabilježeno je i to da je „Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đlački dom (HOŠIG) u Budimpešti istaknuta odgojno-obrazovna ustanova i kulturno-prosvjetno središte hrvatske zajednice u Mađarskoj koja će ove godine obilježiti 30 godina samostalnog djelovanja. Temeljna zadaća HOŠIG-a je njegovanje i očuvanje hrvatskoga jezika i kulture u Mađarskoj te povezivanje s matičnom domovinom. Školu pohađaju ne samo učenici iz Budimpešte, nego i iz drugih mjesta u Mađarskoj u kojima žive Hrvati, pa i pripadnici hrvatske manjine vojvođanskih Hrvata. U tekućoj školskoj godini vrtić pohađa 35 djece, osnovnu školu 83 učenika, a gimnaziju 73 učenika.”

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB – Jadranski naftovod (JANAF) sklopio je s MOL-om nove ugovore o prijevozu i skladištenju nafte, priopćio je JANAF. Riječ je o ugovoru o prijevozu 500 000 tona nafte po načelu „puno za prazno” na dionici Omišalj – Gola za razdoblje do 31. ožujka 2023. godine te ugovor o skladištenju 149 385 prostornih metara sirove nafte u JANAF-ovu sustavu na Terminalima Omišalj i Sisak, također za razdoblje do 31. ožujka ove godine. Uprava u priopćenju navodi kako sklapanje novih ugovora predstavlja izniman doprinos JANAF-a energetske stabilnosti i neovisnosti Europske unije. „Ovime se na konkretan način potvrđuje zaključak najviših tijela EU-a koja su nedavno istaknula stratešku važnost JANAF-a kao dijela energetske čvorišta srednje Europe”, ističe JANAF-ova uprava. Nastavak partnerstva s MOL-om, kako su naveli, još je jedan dokaz povjerenja i pozitivne reputacije koju JANAF uživa u široj regiji, gdje surađuje sa svim važnijim energetskim tvrtkama.

Izvor: Hina

U službenom posjetu Mađarskoj

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović 20. i 21. siječnja boravio je u službenom posjetu Mađarskoj na poziv mađarske predsjednice Katalin Novák. Dvoje predsjednika svoj su program započeli svečanim dočekom na Trgu Kossuth ispred zgrade Parlamenta i polaganjem vijenaca ispred Spomenika herojima na Trgu heroja. U Palači Sándor održan je bilateralni susret i svečani ručak. Kako doznaje Hrvatski glasnik, svečanom ručku nazočio je i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. U večernjim satima predsjednik Milanović susreo se s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj u Veleposlanstvu Republike Hrvatske, a nakon toga i s predsjednikom Vlade Mađarske Viktorom Orbánom. Drugoga dana svojeg boravka posjetio je budimpeštanski HOŠIG te s predsjednicom Katalin Novák u Vesprimu sudjelovao na svečanosti otvorenja „Veszprém-Balaton – Europska prijestolnica kulture“. Predsjednik Milanović ondje je govorio na hrvatskom jeziku.

Bilateralni susret Katalin Novák i Zoran Milanovića

Na konferenciji za tisak dvoje predsjednika založilo se za jaku Europu. Pritom je Milanović kritizirao odnos Europske unije prema Mađarskoj i sankcije koje je Unija uvela Rusiji. Pokazao je razumijevanje za politiku Budimpešte koja je u sukobu s EU-om oko vladavine prava i, prema ocjeni kritičara, nedovoljno oštra prema ruskom predsjedniku Vladimiru Putinu. Mađarskoj je zamrznut dio kohezijskih sredstava EU-a, za što je prvi put u povijesti korišten tzv. Mehanizam uvjetovanosti prema kojem se korištenje sredstava iz europskih fondova uvjetuje poštovanjem vladavine prava. „To vidim kao jedan od najakutnijih problema. Bez ikakvih jasnih kriterija po logici prava jačega odlučuje se o novcu, a to je ključno pitanje. Mađarska vladajuća stranka Fidesz ima određenu politiku i ta politika je nešto desnija, ali je europska“, rekao je Milanović.

Mađarska predsjednica navela je nekoliko točaka oko kojih se svi slažu, a to su prije svega osuda ruske agresije na Ukrajinu, nastavak eurointegracije zapadnog Balkana te rješavanje problema opasnosti ilegalnih migracija za Europu i rješavanje demografske krize.

Konferencija za tisak: Katalin Novák i Zoran Milanović

„Naše je stajalište to da osuđujemo rusku agresiju i napad na Ukrajinu, na suverenu neovisnu državu, a njezin teritorijalni integritet i suverenitet podržavamo od prvog trenutka“, rekla je.

Milanović je rekao da su mađarski energetske problemi veći jer je Mađarska jako ovisna o ruskim energentima i slabo diverzificirana. Na to je ukazala i mađarska predsjednica, koja je kazala da Budimpešta traži mogućnost za diverzifikaciju i pozdravila sva-ko rješenje koje pomaže. Pritom Mađarska računa i na Hrvatsku.

Svečani doček na Trgu Kossuth

Susret Viktora Orbána i Zorana Milanovića

Zoran Milanović u Budimpešti se 20. siječnja u večernjim satima sastao s mađarskim premijerom Viktorom Orbánom. Milanović i Orbán sastali su se prije radne večere u „House of Music“, novoj kulturnoj znamenitosti Budimpešte i muzeju posvećenu povijesti glazbe. Kako je na Twitteru objavio Zoltán Kovács iz Ureda mađarskog premijera, Orbán i Milanović na radnoj su večeri razgovarali o „bilateralnim odnosima i glavnim međunarodnim pitanjima“.

Zoran Milanović i Viktor Orbán sastali su se u „House of Music“

ela Štrleka, pa i zajedničkoga kralja Kolomana, a i srednjovjekovno kulturno bogatstvo koje nadilazi politiku i gospodarstvo i temelj je strateškog savezništva“.

Predsjednik RH Zoran Milanović susreo se s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović u sklopu svojeg dvodnevno službenog posjeta Mađarskoj susreo se 20. siječnja u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj. Pozvao ih je da učine sve što mogu kako bi se dobri i prijateljski odnosi Hrvatske i Mađarske nastavili.

„Drago mi je što sam ovdje. Mađarska je susjedna država i politike se nisu uvijek najbolje razumijevale, ali nesporazumi su bili sitni u odnosu na ono što predstavlja prostor suradnje i prijateljstva. Dobri smo susjedi, nisu nam nikad strateški činili neko zlo, a ni mi njima, i to funkcionira i to je bit priče. To je susjedna država, to je drukčiji narod, znamo gdje je granica, a znamo i da smo zajedno u Europi. Oni imaju svoje probleme, mi imamo svoje, ali kad je bilo komplicirano ranih 90-ih godina, oni su bili prijateljski nastrojeni. Treba to nastaviti, graditi, nemamo nikakvih bolno otvorenih pitanja, a ono što je bilo negdje je zapelo u vremenu. Nastalo je puno prije mojih početaka u politici i prije početaka sadašnje vlade. Nadam se da dobro surađujete s mađarskom državom, mađarskim vlastima, predsjednici ste samouprava i tako i nastavite. Problema ozbiljnijih nemamo, a čekaju nas godine pred nama. Ovo susjedstvo koje imamo s njima nije opterećeno međuetničkim trzavicama, a oni ih imaju sa svim susjedima. S nama ne. To trebamo takvim zadržati i nema razloga da se to tako i ne nastavi. Moj je poziv vama da učinite što je u vašoj moći da tomu doprinesete“, poručio je predsjednik Milanović.

Domaćin susreta s predsjednikom Milanovićem bio je veleposlanik Mladen Andrić s članovima hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj, među kojima su bili generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat te počasni konzul RH u Velikoj Kaniži Atila Kos.

Katalin Novák i Zoran Milanović u Vesprimu

Hrvatski predsjednik Zoran Milanović s predsjednicom Mađarske Katalin Novák drugog dana posjeta Mađarskoj, 21. siječnja, sudjelovao je svečanosti otvorenja manifestacije „Veszprém-Balaton – Europska prijestolnica kulture“.

Mađarski grad Veszprém, jedan od najstarijih gradova u Mađarskoj, službeno je otvorio godinu u kojoj nosi titulu Europske prijestolnice kulture s rumunjskim Temišvarom i grčkim gradom Elefsinom. Važan trag u životu Veszpréma svojim životom u tom gradu ostavio je i hrvatski polihistor Faust Vrančić, što je u svojem govoru naglasio i Zoran Milanović. Predsjednica Novák istaknula je pak kako je Milanović u posjetu Mađarskoj „jer hrvatsku i mađarsku kulturu povezuje tisuću niti, djela i ljudi poput Nikole Zrinskog, Miroslava Krležu, Fausta Vrančića, Manu-

Dvoje predsjednika u šetnji u središtu grada Vesprima

Zoran Milanović obratio se predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj

Zoran Milanović, veleposlanik Mladen Andrić i generalni konzul Drago Horvat

Zoran Milanović s HDS-ovim dužnosnicima

Dio nazočnih

Među predstavnicima Hrvata u Mađarskoj između ostalog bili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednici hrvatskih samouprava u Budimpešti, načelnici hrvatskih sela i naselja, ravnatelji i voditelji hrvatskih škola, institucija i poduzeća kao i predstavnici medija Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: Ured predsjednika Republike Hrvatske / Ana Marija Katić MTI / HINA / HG – BPB / NM

Baškutsko bunjevačko prelo

Otvoren niz od petnaest pokladnih zabava bačkih Hrvata

Baškutskim bunjevačkim prelom, koje se već po tradiciji priređuje prve subote u novoj godini, 7. siječnja otvoren je niz od petnaest bačkih prela i balova bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata. Tradicionalna pokladna zabava baškutskih Hrvata već se desetak godina održava u organizaciji Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata na čijem je čelu predsjednica Ildikó Pap.

Bunjevačko prelo priređuje se bez prekida od osamdesetih godina prošloga stoljeća, a pokrenuo ga je priznati tamburaš i učitelj tambure čika Joso Ribar. Od samih početaka njemu je pomagala Tereza Zorić Pap, koja s kćeri i danas sudjeluje u organizaciji. Kako nam je uz ostalo kazala, tad još nisu imali ni Kulturnu udruhu bunjevačkih Hrvata ni samoupravu. U početku prelo se priređivalo u gostionici „Szólófürdő“, a nakon obnove zgrade održava se u prostorijama velike priredbene dvorane. Terezi je i ove godine buketom cvijeća zahvalio baškutski načelnik Zoltán Alszegi, koji je pozdravio okupljene. Prelo je otvorila predsjednica udru-

Predsjednica Ildikó Pap (druga s lijeva) s uzvanicima i gostima

Nažočne je pozdravio načelnik Zoltán Alszegi

ge Ildikó Pap, a osim načelnika nažočne je pozdravio i župnik Tibor Szűcs. Obojica su već godinama redoviti gosti bunjevačke zabave. Nakon pozdravnih riječi prelo je otvoreno najpoznatijom preljskom pjesmom, općeprihvaćenom bunjevačkom himnom „Kolo igra, tamburica svira“. Nakon prigodnih riječi bal je otvoren bunjevačkim kolom koje je podiglo na noge i mlado i staro. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se dušnički orkestar „Zabavna industrija“, pa je zabava potrajala do zore.

„Sve je počelo prije dva desetljeća pokretanjem plesačnice utorkom koja i danas okuplja nekolicinu pripadnika bunjevačke

zajednice, no sad je već ipak više simpatizera. U listopadu prošle godine obilježili smo 20. obljetnicu Plesnog kruga koji djeluje pod okriljem Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata (registrirane još 2000. godine)“, kazala nam je predsjednica udruge Ildikó Pap, a Tereza Zorić Pap dodala: „Plesačnicu svakog utorka redovito posjećuje oko 40 članova, a imamo i razna prigodna okupljanja kad proslavljamo rođendane, obljetnice, organiziramo izlete itd.“ Kako ističu majka i kći, nadaju se da će biti dovoljan broj pripadnika hrvatske narodnosti prema podacima posljednjeg popisa stanovništva, ali ne vjeruju da će se utemeljiti hrvatska samouprava. Ildikó je k tomu dodala da su imali hrvatsku samoupravu u dva mandata (od 2006. do 2014.), a njezin je predsjednik bio Antal Kulics, koji je ujedno bio i prvi voditelj udruge. Kad je Antal postao predsjednikom, Ildikó je preuzela vođenje udruge. Nažalost, sad nemaju samoupravu pa se i dalje najviše aktiviraju preko spomenutog Plesnog kruga u okviru kojeg se redovito okuplja oko četrdeset članova. Tijekom godine imaju i neka druga okupljanja. Primjerice, na Tijelovo u crkvenom dvorištu organiziraju kićenje jednog bunjevačkog oltara, a okupljaju se i kod kipa Svetog Trojstva. Zatim su redovito sudjelovali i na danu sela (iako je to posljednjih godina izostalo), a prošle su godine sudjelovali na gastronomskom danu. U vrijeme

došašća sudjeluju na adventskim svečanostima, a četvrte su nedjelje i sami domaćini zajedno s njemačkom zajednicom. Dobra je suradnja sa županijskom hrvatskom samoupravom, koja ih od samih početaka podupire. Prošle godine dobili su potporu za obilježavanje spomenute obljetnice Plesnog kruga. Osim toga selo svaku civilnu udruhu jedanput godišnje podupire i svakoj civilnoj udruzi za održavanje priredbe omogućuje besplatno korištenje dvorane.

S. B.

Kolo je podiglo na noge i staro i mlado

Javna tribina Hrvatske samouprave Salante

Dana 14. prosinca Hrvatska samouprava Salante održala je zakonom propisanu godišnju javnu tribinu. Kako doznaje Hrvatski glasnik, u 2022. godini prihodi i rashodi samouprave bili su nešto viši od 13 milijuna forinti. Peteročlano zastupničko tijelo kojim predsjedava Silvestar Balić iznijelo je ostvareni program rada i podijelilo financijsko izvješće. Zahvaljujući nizu odobrenih natječaja preko Fonda „Gábor Bethlen“, godišnjoj državnoj potpori za djelovanje i potpori za rad po zadacima uspješno su ostvarili niz projekta. Investirali su i obnovili nekretninu u vlasništvu Hrvatske samouprave Salante (obnova pomoćnih prostorija, krovišta, stolarije, izolacija itd.), a počele su i pripreme obnove iste zgrade kako bi se otvorila etnografska izložba.

Posebnu pozornost samouprava posvećuje potpori vjerskog života Hrvata u Salanti. Tako je provedena obnova dvaju križeva krajputaša, a obnovljen je i grob nekadašnjeg župnika i pjesnika Bele Nemetha. Poduprli su i zlatnu misu vlč. Marka Bubala. S harkanjskim vjernicima održan je zajednički križni put te je proslavljen blagdan svetca zaštitnika, sv. Marka. Na polju kulturnog života i očuvanja tradicija organiziran je velik broj kulturnih programa i priredbi. Hrvatska samouprava naručila je Hrvatski glasnik, Hrvatski kalendar i Hrvatski katolički kalendar za mješta-

ne te snosi trošak polugodišnje pretplate na Hrvatski glasnik. Početkom godine organizirano je putovanje u Budimpeštu na hrvatsko-mađarsku povijesnu izložbu „Ars et Virtus“. Održan je Hrvatski dan na kojem su sudjelovali KUD „Strizivojna“ i Ansambl „Hajo“ iz Subotice. Hrvatska samouprava donirala je sredstva za ljetovanje salantskih učenika u Hrvatskoj. Samouprava je pri kraju projekta izdavanja zbirke pogrebnih pjesama nekadašnjeg nijemetskog kantora i učitelja Stjepana Ebrića.

(Izvor: Generalni konzulat RH)

Druženje u Kozaru

U organizaciji Hrvatske samouprave Kozara 18. prosinca u mjesnom domu kulture održana je priredba pod nazivom „Badnje večer“. U kulturnom programu nastupili su Ženski pjevački zbor iz Kozara, mališani iz kozarskog vrtića i harmonikaš Antuš Vizin. Članice Zbora postavile su božićni stol shodno običaju šokačkih Hrvata u Kozaru. Marica Katić nazočnima je opisala funkciju svakog jela i ukrasa koji se našao na stolu koji se svečano i pomno pripremao na Badnjak. Slama, bijeli stolnjak kojim bismo otjerali sve zle misli, sjemenje, svijeće, jabuka i patrice, molitvenik i križ, kruh Božićnjak, Lucino svjetlo, orah i jabuka s medom, a i češnjak, turkinja i suhe šljive, suho grožđe, pa i vino i rakija. Djeca iz vrtića sa svojom teticom Tünde Andrić pokazala su nam kako su vješti u kazivanju stihova, plesu i pjevanju.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski kalendar 2023.

Hrvatski kalendar za 2023. godinu predstavljen je krajem prosinca 2022. godine u Budimpešti, a očekuje se da će ovaj godišnjak koji rado čitaju Hrvati u Mađarskoj biti predstavljen i u drugim mjestima.

Kalendari, godišnjaci, stoljećima su bili važan dio duhovnog i intelektualnog života obična svijeta. Često su bili i jedine tiskovine koje bi se mogle naći u seoskim domaćinstvima bitno oblikujući svjetonazor njihovih pripadnika. To je još više vrijedilo u hrvatskim manjinskim i iseljeničkim zajednicama. Većina je takvih izdanja danas nestala. Usprkos tomu, u nekim se sredinama ta tradicija održava u oblicima primjerenim dvadeset i prvom stoljeću.

Jedan je takav primjer novog u starom i „Hrvatski kalendar 2023.“ koji je izdala „Croatica“, izdavačka kuća hrvatske zajednice u Mađarskoj, pod uredništvom Branke Pavić Blažetin. U uređivanju kalendara sudjelovali su i Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin te Timea Horvat.

Na početku kalendara nalazi se kalendar s katoličkim blagdanima koji je po-

praćen slikama materijalne i nematerijalne baštine Hrvata u Mađarskoj, dakle lice kakvo već stoljećima takva izdanja imaju.

Ipak, važnije je ono što potom u kalendaru slijedi. Prikazana su politička i društvena događanja vezana uz hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Dio su knjige i vrlo zanimljive crtice iz povijesti zajednice kao i stranice posvećene vjerskom, duhovnom aspektu njezina identiteta. Kalendari se obično doživljavaju kao literatura vrlo starih ljudi, no ovaj kalendar ima i dio posvećen djeci i mladima. Tu je i kutak za kratke beletrističke priloge i pjesništvo. Prilozi o ljudima i krajevima vode čitatelje diljem Mađarske kroz raštrkane hrvatske skupine i među njihove slikovite, iznimne osobitosti. Dio je posvećen i prikazima knjižnih izdanja Hrvata u Mađarskoj. Na kraju se nalazi najopsežniji dio kalendara: „2022. godina slikom i riječju“, što je prikaz iznimno raznovrsnih i brojnih aktivnosti hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Ovaj hrvatski kalendar uspomena je na 2022. godinu koja je na izmaku, no tu nije

riječ o nekakvoj sentimentalnoj nakupini nego o uvidu u jedno razdoblje kako bi se buduća djelatnost Hrvata u Mađarskoj temeljila na prošlim dostignućima, ali i potakla potrebne promjene. U tom bi smislu ovaj kalendar morao trajati puno dulje od jedne godine.

Marin Knezović

U Croatici predstavljen Hrvatski kalendar 2023.

U Neprofitnom poduzeću „Croatica“ 14. prosinca predstavljen je godišnjak Hrvata u Mađarskoj „Hrvatski kalendar 2023.“ uz kratak adventski program u izvedbi HOŠIG-ovih učenika.

„Hrvatski kalendar 2023.“ na tragu dosadašnjih godišnjaka i ove je godine najti-ražnija knjiga Hrvata u Mađarskoj i najvažnije godišnje izdanje Neprofitnog poduzeća „Croatica“. „Hrvatski kalendar 2023.“ tiskan je u nakladi od više od 2000 primjeka.

Razgovor s urednicom Hrvatskog kalendara 2023. Brankom Pavić Blažetin vodila je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Među ostalim urednica ističe: „Cilj nam je ostao isti – omogućiti Hrvatima u Mađarskoj uvid u raznolikost njihova života kroz objektiv fotoaparata i uz napise o po-

litičkim, društvenim, kulturnim, vjerskim, znanstvenim i školskim događanjima. Praktičnim te sadržajno, tematski i žanrovski raznolikim štivom želimo dati poticaj svim uzrastima i mnogovrsnim interesima čitatelja. Zahvaljujemo svima koji su nesebično obogatili sadržaj Hrvatskog kalendara 2023.“

BPB

Trenutak za pjesmu

Eto rano primaljetje

Eto rano primaljetje
svud otvora rano cvijetje,
lijepu rusu i ružicu,
drobni čemin i ljubicu,
mlade vile da okruni,
da mirisom svijet napuni.
Jur na žuber od slavica
svijetla isteče zgar danica
i prid zorom tančac vodi
rumenija koja ishodi,
i vesela i gizdava
svaku rados nam podava.
Vjetric blagi, mio i sladak
žuđeni nam dijeli hladak.
Svak uživa u ljubavi
mir izbrani, pokoj pravi.
Zatoj naše cvijet mladosti
provodimo u radosti:
od jeseni vrijeme plodno
dokli da nam voće ugodno.

Petar Kanavelić

„Na prozoru sjećanja“

Obljetnice santovačkih Hrvata

Niz predavanja o hrvatskim književnicima u Mađarskoj u suorganizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (ZZHM) i Kulturnog centra bačkih Hrvata nastavljen je potkraj prosinca prošle godine u Santovu. U suradnji s mjesnom hrvatskom samoupravom 21. prosinca u knjižnici santovačkog Kulturnog doma održana je književna večer na temu „Obljetnice santovačkih Hrvata“ posvećena okruglim obljetnicama Miše Jelića (1881. – 1961.), Marka Dekića (1937. – 2017.), Stipana Blažetina (1941. – 2001.) i Branka Filakovića (1942. – 1991.). Obilježavanje okruglih obljetnica bilo je planirano još 2021., ali je zbog pandemije koro-

dr. sc. Stjepan Blažetin

navirusne bolesti bilo odgođeno. Nakon što su nazočne pozdravili u ime domaćina predsjednik Hrvatske samouprave Santova Stipan Balatinac i ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, zanimljivo predavanje pod naslovom „Na prozoru sjećanja“ održao je dr. sc. Stjepan Blažetin. Povod je bilo obilje-

Publika

žavanje rođendana Miše Jelića (17. prosinca 1881.), ali je književna večer bila posvećena prisjećanju na istaknute književnike, kulturne djelatnike, pedagoge i novinare Hrvata u Mađarskoj rodnom iz Santova. Ravnatelj ZZHM-a Stjepan Blažetin predstavio je život i djelo četiriju istaknutih hrvatskih književnika u Mađarskoj, posebno se osvrnuvši na glavne teme i značajke njihova pjesništva na primjeru njihovih ponajboljih pjesama. Ukazao je na vrijednost njihovih pjesničkih ostvaraja, itekako važnih za osvješćivanje hrvatske zajednice i očuvanje nacionalnog identiteta. Ponovno je naglasio kako bi njihovo stvaralaštvo trebalo dobiti zasluženo mjesto u našim nastavnim programima, školskoj literaturi i udžbenicima.

Stipan Balatinac

Zimska škola hrvatskoga folklora 2023.

Zimska škola hrvatskoga folklora 2023. održana je od 3. do 12. siječnja u Koprivnici, priopćila je Hrvatska matica iseljenika (HMI). Na školi je sudjelovalo dvoje polaznika iz Mađarske: Ágnes Hudák i László Halász.

Škola se bavila plesom, nošnjama, pjesmama i glazbalima hrvatskoga jadranskog područja. Riječ je o plesovima i glazbi s Krka, Cresa, Raba, Paga i Silbe, zatim Splita, Trogira, Kaštela, Čiova, Makarskog primorja, otoka Šolte, Brača i Hvara, Korčule, Mljeta i Lastova, poluotoka Pelješca, Dubrovačkog primorja, Konavala, Župe dubrovačke, Rijeke dubrovačke, doline Neretve, Dubrovačke *kontradance* te plesovima šibenskoga uzmorja i otoka.

Od plesova Hrvata koji žive u susjednim zemljama i koji pripadaju jadranskome području poučavali su se plesovi i glazba južne Hercegovine i plesovi Hrvata u Boki kotorskoj.

Foto: Ivan Benić

Programski stručni voditelj bio je Andrija Ivančan, Odjel tambura vodio je Tibor Bun, a Odjel tradicijskih glazbala Vjekoslav Martinić. Gost predavač bio je i glazbeni skladatelj Siniša Leopold.

Uz njih predavali su i drugi stručnjaci folkloristi i etnokoreolozi te istraživači hrvatskoga folklora, a nakon predavanja održani su tzv. neobvezni programi: nastupi izvornih folklornih skupina i gostiju te radionice izrade tradicijskih ukrasa koje je vodila Jadranka Bagladi.

BPB

Mohačke buše (izvor: Janja Pavković)

Predsjednik RH Zoran Milanović posjetio HOŠIG

Drugog dana službenog posjeta Mađarskoj, 21. siječnja, predsjednik RH Zoran Milanović posjetio je HOŠIG – Hrvatsku osnovnu školu, gimnaziju, vrtić i đlački dom u Budimpešti. Nakon prigodnog literarnog i plesnog programa koji su izveli učenici predsjednik Milanović rekao je predstavnicima hrvatske zajednice i samouprave u Mađarskoj te učenicima kako „vidi da su svjesni svojeg hrvatskog identiteta, ali da se isto tako vidi da vole svoju domovinu Mađarsku i da su joj privrženi kao svojoj domovini.“

U prepunoj auli škole ravnateljica Hrvatske osnovne škole, gimnazije, vrtića i đlačkog doma u Budimpešti Ana Gojtan, pozdravljajući uvaženoga gosta, između ostaloga je rekla: „Naše je poslanje njegovati hrvatski materinski jezik i kulturu, jačati hrvatsku samosvijest i privrženost prema matičnoj domovini. Naše je poslanje da svi naši učenici prepoznaju sljedeće: dvojna kultura ne obogaćuje samo čovjekovu ličnost. Naša je povijesna zadaća upoznati naše učenike, pa tako i većinski narod, s iznimno bogatom višestoljetnom kulturom i običajima Hrvata u Mađarskoj. Naša je ideja vodilja vjera u spoznaji i spoznaja u vjeri. Naše je poslanje izgradnja kulturnih mostova. Tomu služe naši kulturno-umjetnički, popularni, znanstveno-edukativni programi, oživotvorenje običaja, susreti hrvatske i mađarske mladeži.“

Sljedio je program HOŠIG-ove literarne i plesne pozornice u kojem su nas daroviti mladi glumci proveli kroz povijest i podjetili nas na uzore vjere, vjernosti, hrabrosti i vrline.

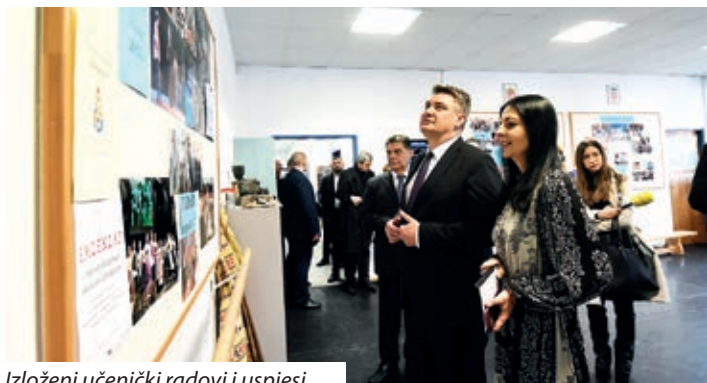

Predsjednik Milanović obilazi školu u pratnji ravnateljice Ane Gojtan

Predsjednik Milanović upisao se u knjigu dojmova

FOTO: URED PREDsjedNIKA REPUBLIKE HRVATSKE / ANA MARIJA KATIĆ

Izloženi učenički radovi i uspjesi

Milanović je u svojem obraćanju rekao: „Nisam znao, nije da nisam vjerovao, ali iznenadio sam se kad su mi rekli da u Budimpešti ima hrvatska škola, vrtić i gimnazija koju pohađa oko 200 djece. Prekrasna stvar, jako mi je drago da sam došao ovdje. Hvala vam na toplim riječima, na krasnom govoru, hvala učenicima na ovom performansu koji je poluprofesionalan, posebno

Program HOŠIG-ove literarne i plesne pozornice

bunjevački plesovi. Moram priznati da gledam to po cijelom svijetu, i svi se trude, ali ovo je stvarno bilo na jednoj visokoj razini.

Vidim da se radi, vidim da ste svjesni svojeg hrvatskog identiteta, a isto tako da ste privrženi svojoj domovini Mađarskoj. I to nije nikakav problem, imati na neki način dvije domovine. Govorili ste o povijesti Hrvata i Mađara, ta je povijest duga i komplicirana, međutim i drugi narodi u Europi imaju kompliciraniju i puno lošiju povijest. I, naravno, bez tih trzavica kroz sva ta stoljeća nije moglo ići. Međutim, i u takvim okolnostima nema primjera

ovako normalne suradnje – riječ je tu o dvama narodima koji su toliko bliski, a ipak toliko različiti. Europska kultura, pa tako i naša kultura i mađarska kultura, kršćanski je bazirana na tradiciji i knjigama, a uloga Zrinskih u cijeloj je toj priči fascinantna. Čuvajte i njegujte taj odnos, Mađarska nam je uvijek bila pri ruci koliko je mogla. Dragi učenici, dragi domaćini, draga ravnateljice, još jedanput vam hvala! Ne znam kad ćemo se ponovno vidjeti, ovaj je sastanak bio ugovoren u zadnji tren i jako mi je drago da se dogodio. Živjeli, živjela Mađarska, živjela Hrvatska!”

Nakon prigodnog literarnog i plesnog programa HOŠIG-ovih učenika predsjednik Milanović obilazi školu u pratnji ravnateljice Ane Gojtan.

Branka Pavić Blažetin / NM

U Koljnofu

Starački dom svetoga Martina od novembra čeka stanovnike

Na početku 2021. ljeta je prikdan novi farof u Koljnofu ter jur u tu dob su gotovi bili plani za pregradnju stare farske zgrade u Ulici Vasút 53. Starački dom sv. Martina lani u novembru je otvorio svoja vrata i odonda čeka svoje stanovnike. U dvokatnom objektu na približno 600 kvadratnih metarova nahadja se sedam jednosteljnih hiž i još dva dvosteljni apartmani stoju na raspolaganje. U stanu imaju još prostoriju za slobodno vrime, posebnu prostoriju za molitvu i kuhnju ter mjesto za serviranje jila. Za upravljanje doma je odgovorna zaklada ka je osnovana od švedskoga privatnika s koljnofskimi koreni Matijasa Grubića, ki je kupio zgradu, dokle koljnofska fara i seoska samouprava imaju pravo sudjelovati o odluka što naliže doma. Predsjednica zaklade je Beáta Aradi. U staračkom domu trenutnačno devetimi stoju, jedna dvosteljna soba je samo prazna, ali slobodno se je javiti ne samo za ovo mjesto nego i za drugu zgradu. Prvi stanovnik je bio dugoljetni, lani umirovljeni kanonik, koljnofski farnik Antal Németh, ki se nikako nije htio odvajati od voljenoga sela i Koljnofce. Nova vist je ovoga ljeta da se jur zida i drugi kompleks takaj za 11 ljudi, što će se napraviti za jedno ljeto ali poldrug ljeta. Interes je veliki, a u dom primaju ne samo Koljnofce nego i druge penzionere ki znaju po hrvatski ali po ugarski govoriti. Kot spe-

Večernji pogled na bivšu zgradu farofa

Nazočni na otvaranju doma

Pantliku je prerizao prvi najavljenik stana, umirovljeni mjesni farnik kanonik Antal Németh

Lipo uređjena soba

Na ovom mjestu i jilo će bolje šmekati

cijalitet moremo spomenuti i mogućnost da dom nije zaprt, moru tamošnje stanovnike posjetiti i drugi ljudi ki se po danu idu tamo pominati, družiti s domaćini. Hiže su moderne i komotne, u svakoj je posebna kupaona. Svaki djelić stana dobro služi stanovnikom. Uz to je i s jako dobrim ukusom uređen. U domu najavljenike podvaraju tri djelatnice. Osigurana je medicinska služba, a doktorski pregled tajedno jednoč je na redu.

Tiho

Foto: Márton Szita i Geza Völgyi

„Županijski dan Hrvata 2022.“ u Novom Selu

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije 18. prosinca u domu kulture u Novom Selu održan je „Županijski dan Hrvata 2022.“. Program je započeo adventskom svetom misom u mjesnoj crkvi koju je služio martinački župnik Ilija Ćuzdi. Misu je slijedila svečana sjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije.

U ime domaćina nazočne su pozdravili predsjednik Hrvatske samouprave Novog Sela i zastupnik Hrvatske samouprave Šomođske županije Béla Szilágyi i predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Matyók Csende.

Izvjeshće o radu i financijsko izvješće podnijela je predsjednica samouprave Jelica Matyók Csende. Sjednica je bila ujedno i obvezna godišnja javna tribina, a nazočili su joj svi zastupnici samouprave te uz druge i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i generalni konzul Drago Horvat. Stoti-

Predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Matyók Csende

njak zainteresiranih glasača odazvalo se na javnu tribinu. Na dnevnom redu sjednice našle su se četiri točke dnevnoga reda: 1. a) Izvjeshće o godišnjem radu i radu između dvije sjednice te izvješće o odlukama kojima je rok istekao i odlukama predsjednika, 1. b) Javna tribina; 2. Rasprava o godišnjem planu rada i kalendaru aktivnosti u 2023. godini; 3. Rasprava o programima vjerskog sadržaja i 4. Rasprava o potporama institucijama.

Svake se godine odlukom samouprave za Županijski dan Hrvata dodjeljuje i odličje zaslužnim pojedincima i organizacijama. Ove je godine samouprava odličje „Za Hrvate za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u županiji Šomođ“ dodijelila Dragici Pandur (Pandur Józsefné) iz Barče. Gospođa Pandur od samih početaka djelovanja barčanskog KUD-a „Podravina“

Prva slijeva nagrađena Dragica Pandur (sjedi)

Nazočnima se obratio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

pomaže članovima KUD-a oko nošnje savjetujući im kako je pravilno odjenuti i kako napraviti autentičnu frizuru. Osim toga nazoči svim njihovim događanjima te je uvijek spremna pomoći savjetima.

Među nazočnima bio je i generalni konzul Drago Horvat

Nakon svečane sjednice otvorena je spomen izložba pod naslovom „Pavo Gadanji, podravski dudaš“, a potom je predstavljen „Hrvatski kalendar 2023.“. Kalendar je u ime nakladnika predstavila ravnateljica „Croatice“ Timea Šakan Škrilin, a autor je izložbe dr. sc. Andor Végh. Slijedio je kulturni program u kojem su sudjelovali učenici lukoviške osnovne škole, Orkestar „Mišina“, Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i podravski tamburaši, a potom plesačnica uz tamburaše i zajednička večera.

Dan je ostvaren uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“, Zajednice podravskih Hrvata, Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Mjesne samouprave Novog Sela, Hrvatske samouprave Novog Sela, Neprofitnog poduzeća „Croatica“, Saveza Hrvata u Mađarskoj te glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solge.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Gradišćanski školarci nižih razredov

Na 5. jubilarnom recitiranju u Hrvatskom Židanu

Prvo božićno naticanje održano je 2016. ljeta s tom inicijativom da konačno i u židansku malu školu (pod krilom Osnovne škole Józsefa Berseka u Kisegu) dođu hrvatski učenici s prilikom kakovoga naticanja. Pokidob u Hrvatskom Židanu podučavaju dicu od 1. do 4. razreda, na recitiranje pjesam i povidajkov vezane uz svetke i zimsko razdoblje svenek čekaju gradišćanske školare iz nižih razredov.

Ljetos, po dvi ljeti pauze zbog pandemije, na petom jubilarnom sastanku 9. decembra u mjesnom Domu kulture nazočne je pozdravio Štefan Krizmanić, načelnik sela. Iz šest naših škol (Koljnofa, Horpača, Hrvatskoga Židana, Sambotela, Gornjega Četara i Petrovoga Sela) pedeset i tri školarci su stali pred žiri, čiji člani su bili ljetos Aniko Fucin-Dorner, notarušica Hrvatskoga Židana i susjednih sel, Marija Fülöp-Huljev, bivša ravnateljica undanske škole i dr. Andrija Handler, direktor prisičke Zbirke sakralnih umjetnosti ter učitelj hrvatskoga jezika u petrovskoj dvojezičnoj školi. Svim je bilo veliko veselje da med nazočnimi su sidile Szidónia Déri, peljačica kiseškoga Klebersbergovoga instituta, Éva Szabó-Kovács, ravnateljica kiseške matične škole, Agica Sárközi, direktorica koljnofske Dvojezične škole i čuvarni-

toga spravišća, pobjednici jubilarnoga naticanja, njevo ime neka stoji na kraju ovoga napisa.

Dio nazočnih

1. i 2. razred

1. Lana Harangozo – Petrovo Selo
 2. Magdalena Kovač – Hrvatski Židan
 3. Jusztin Kecskés – Sambotel
- Posebna nagrada: Anna Bögöthy – Petrovo Selo

3. i 4. razred

1. Gellért Gombkötő – Sambotel
 2. Robert Nagy – Hrvatski Židan
 3. Kata Pataki – Gornji Četar
- Posebna nagrada: Greta Guzmić – Unda/Horpač

Tiho

Foto: Mónika Göczi

Žiri: Aniko Dorner-Fucin, Marija Fülöp-Huljev i dr. Andrija Handler

ce „Mihovil Naković“ ter i Ana Škrapić-Timar, ravnateljica dvojezične škole Petrovoga Sela. Naticanje po prethodnom scenariju se je odvijalo u dvi kategorija, u 1. i 2. razredu i u 3. i 4. razredu, pred lipo nakinčenim božićnim drivom. Posebna je bila atrakcija predstavljanje povidajke u tumačenju umirovljene odgojiteljice Marijane Farkaš-Lagler i Mirjane Šteiner, peljačice Kulturnoga doma, a bilo je ovde i skupno učenje ugarsko-hrvatske božićne jačke. Za skupnim objedom je slijedio najzanimljiviji dio dana, proglašenje rezultata, a s tim se je moralo paščiti i zbog sambotelskih školarov, ki zbog drugih obavezov prlje su morali projti. Priredbu su potpirali, kako je rekla jedna od glavnih organizatorov Marija Szabó, peljačica židanske škole, Hrvatska samouprava Željezne županije, Centar za podučavanje Šarvar, Sonnentherme u Lučmanu i Hrvatska samouprava Plajgora. Ovako nijedan diozimatelj nije se morao domom vratiti s praznimi rukami. No ki su bili najsrićniji

Židanski naticatelji s učiteljicami Marijom Szabó i Jadrankom Tóth

Priznanje za njegovanje hrvatsko-mađarskih veza

Krajem listopada na svečanoj sjednici Skupštine Zalske županije dodijeljena su priznanja osobama koje su se istakle radom u županiji na raznim područjima. Među nagrađenima bila je i predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Zsuzsanna Kotnyek, kojoj je dodijeljeno priznanje za njegovanje hrvatsko-mađarskih veza. Priznanje su joj uručili ministar za razvoj ruralnog područja dr. Tibor Navracscics i predsjednik Skupštine Zalske županije dr. Attila Pál. Zsuzsanna Kotnyek od svojeg rođenja živi u Mlinarcima i uvijek je bila aktivna članica тамошње hrvatske zajednice. Godine 2019. na mjesnim narodnosnim izborima iza-

brana je za zastupnicu hrvatske samouprave, a nakon toga za predsjednicu Hrvatske samouprave Mlinaraca. Kao predsjednica hrvatske samouprave postala je promotorica hrvatskih događanja u Mlinarcima. Od tada je priređen Hrvatski dan, održava se Berbena povorka na kojoj sudjeluju i gosti iz Hrvatske, uređena je etnografska izložba, organiziran je tečaj hrvatskoga jezika i drugi hrvatski sadržaji.

Beta

Predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Zsuzsanna Kotnyek

Vincekovo na Julijanskoj gori

Dana 22. siječnja slavi se blagdan svetog Vinka ili, kako je u narodu uobičajeno, Vincekovo. To je dan kad započinje vinogradarska godina, a trsje uskoro započinje vegetirati. Pomurski su Hrvati oduvijek štovatelji vinograda i vina iako je područje pogodno samo za određene sorte vinove loze. Vinari koji se učlanjuju u razne vinarske udruge iz godine u godinu zajedno obilježavaju običaje vezane uz vinograd, pa su to tako činili i ove godine upravo na dan svetog Vinka. Na Julijanskoj gori blizu Letinje okupili su se članovi letinjske Udruge vinogradara i voćara, a njima se pridružila i hrvatska zajednica tog pomurskoga grada i tako su kod raznih podruma kušali vina i družili se uz tamburaše.

Otkako je na Julijansku goru uveden vodovod i struja, ljubitelji vinogradarstva rado obrađuju vinograde, a posljednjih godina rado kupuju nekretnine i hrvatski državljani, posebno oni koji žive u obližnjim mjestima s druge strane granice (Goričan, Hodošan, Prelog). Njihov je broj sve veći, pa se razna slavija u vinogradu u suradnji s mjesnim župnikom Gézom Aignerom odražavaju na dvama jezicima. Vincekov pohod na Julijanskoj gori započeo je kod podruma mađarskog vlasnika Józsefa Csökölya, a završio kod hrvatskog vlasnika Ivana Gudlina. Kod vinograda simbolično je odrezana vinova loza, poštropljena starim vinom, a odrezana se loza stavila u vodu kako bi se po-

Mjesni župnik Géza Aigner blagoslovio je vinograd Ivana Gudlina

slije pogledalo kako pupa (prema čemu se predviđa urod grožđa te godine). Mjesni župnik Aigner posvetio je vinograde i ukratko govorio o svetom Vinku, zaštitniku vinogradara i vinara. Predsjednik Udruge vinogradara i voćara András Somogyi govorio je o samoj udruzi koja okuplja više od pedeset članova te o sortama koje se uzgajaju na Julijanskoj gori. Sudionici su od podruma do podruma mogli kušati vina, a okupljene su glazbom zabavljali svirači Tamburaškog sastava „Stoboš”. Vinogradare je posjetio i počasni konzul Republike Hrvatske dr. Atila Kos.

Beta

KERESTUR – Mjesne samouprave Kerestura i Fićehaza i ove godine priređuju Festival tradicionalne svinjokolje u cilju njegovanja svinjokoljskih običaja, tradicionalnih svinjokoljskih specijaliteta i domaćih proizvoda. Tradicionalni festival ove će se godine održati 11. veljače. Pokrovitelji su festivala ministar poljoprivrede dr. István Nagy i zastupnik Mađarskog parlamenta Péter Cseresnyés. Prema tradiciji dan će započeti natjecanjem u svinjokolji u 7:30, a nakon toga prikazat će se obrada svinje i priprema svinjokoljskih specijaliteta. Natjecateljske ekipe pripremit će svinjokoljsku juhu, čvarke, kobasice, krvavice i pečenje što će ocijeniti stručni žiri. Na natjecanje stižu i ekipe iz Hrvatske i Slovenije te iz okolnih mjesta. Prema planovima obiteljska privredna gospodarstva na ulicama će izlagati svoje proizvode. Tijekom cijelog dana na pozornici će se odvijati kulturni program na kojem će nastupati izvođači narodne glazbe, folklor i zabavne glazbe. Posjetitelji će moći kušati razna svinjokoljska jela i vina pomurskih vinskih kuća. Osim toga organiziraju se radionice i igraonice za djecu. Zainteresirane će u večernjim satima zabavljati mađarski rock-pjevač Feró Nagy, a bal će svirati „ZERO zenekar”. Organizatori sve zainteresirane srdačno očekuju na VIII. Festivalu tradicionalne svinjokolje.

Druga CD-ploča zbora „Lastavica“ „Blažen Božić, Narda!“

Na inicijativu Hrvatske samouprave Narde jačkarni zbor „Lastavica“ lani u jesen se je začeo pripravljeni na snimanje druge CD-ploče, što bi ujedno moglo biti i rođendanski dar, pokidob je takaj lanjsko ljeto svečevao ov krug jačkaric i 35. jubilej osnivanja. Za tu priliku su dostali novu nošnju (na kipicu), ku je finansirala Vlada Ugarske, Seoska samouprava i Hrvatska samouprava Narde. Na novoj produkciji se nahadja 11 gradišćanska crikvena, svitska, adventska i božićna jačka i dokle bi jedni mogli reći da se

gusnje kože. A što bi bila cedejka prez Thompsonove pjesme „Zvona zvone“, što nam da naslutiti da ovde su živili svojim glasnim mišljenjem i tamburaši od kih je Bertalan Temmel i solo otpjevao. Izdavač CD-ploče je Hrvatska samouprava Narde, a materijalno su projekt podupirali Vlada Ugarske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatska samouprava Narde. Jačkarni zbor kojega je čez trideset ljet dugo peljala Magda Horvat-Nemet, a sad mu je dirigentica Boriška Božić-Békési, u ovo vrime je jedini čuvar muzičke tradicije u ovom selu, pokidob su pred par ljet mladi tamburaši prestali skupa svirati. Hrvatskom glazbom se bavi i Tamburaški sastav „Žgano“, koji ima nardarske i petroviske člane. U zboru sve skupa jači sedamnaest žen različite starosti. U zadnje vrime su se u djelovanje uključile i mladje jačkarice. Pri božićnom koncertu 17. decembra u crikvi pred domaćom publikom su predstavljene jačke novoga CD-a. „Blažen Božić, Narda!“ od sebe je razumljivo da je najlipši poklon domaćim, ali ki kani zaistinu kvalitetnu muziku poslušati na božićne svetke, još si more album najpr preskribiti kod nardarske hrvatske samouprave, iako smo nek na početku novoga ljeta.

Tiho

mora spasiti prvenstveno domaći jačkarni kinč, zato od ovoga zbora poznato i šarmanтно zvuču i jačke hrvatskih pop-rock zvijezdov. Na cedejki su u većini snimljene pjesme čistih ženskih glasov, a samo tri melodije su izabrane za mužičku pratnju TS „Žgano“. Na albumu jačke „Veseli se, Majko Božja“, „Padaj s neba“, „Večernji zvoni“, „Zorja zori“, „Radujte se, narodi“, „Nek spavaj mirno“, „Nasrid paradžoma“, „Nebo daj oku“ ter „Tiha noć“ daju nam najzad izvliči iz memoara staru zimsku gradišćansku atmosferu kad smo se kot dica gazeći po velikom snigu ter stiskajući molitvenik išli k polnoćnici i s kakovim nestrpljenjem smo jur čekali da u čistoj hiži zagledamo kriskindl. „Tiha noć“ po svitu morebit najpoznatija božićna jačka s gradišćanskom varijantom teksta, polag tamburaškoga glasa vjerojatno se je i najlipše glušala u crikvi Male Narde, kade je akustika odlična i kade je snimljen ov album s tonskim snimateljem Mártonom Szalaijem. Pjesma Doris Dragović pod naslovom „Ponoć je“ potira emocije do

UNDA/HORPAČ – Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ iz Unde srdačno vas poziva na tradicionalni hrvatski bal 11. februara u gostionu „Tamás“ u Šopronhorpaču. Od 18:30 se čekaju gosti, u 19 uri je otvaranje bala u pratnji pozdravnih riči. U kulturnom programu nastupa Kulturno-umjetničko društvo „Lipa“ iz Hrvatske (Semeljci). Ulaznice se moru kupiti isključivo u pretprodaji, a za to će vam sve informacije reći Csilla Pinter na telefonu: +36/20-311-0093. U 22 uri će se izvliči tombole, a svirat će petroviski „Pinka-band“.

KEMLJA – Za dvoljetnom silnom pauzom zbog pandemije Hrvatska samouprava Kemlje ponovno vas poziva na hrvatski bal 11. februara od 19 uri u mjesni kulturni dom. Ulaznice se moru kupiti za 2000 Ft, a tombole će stati 500 Ft. Za dobro atmosferu muzički će se pobrinuti „Duo Balanc-band“.

NARDA – Hrvatska samouprava Narde priredjuje veselu povorku u maškari 11. februara otpodne sa štartom u Maloj Nardi. Prvi šalni mimohod je bio održan 2020. ljeta pred pandemijom, a isto tako kot onda, i sad se čekaju gosti iz partnerske općine Murskoga Središća. Na šalni program se jur pripravljaју ekipe, a na zabavi će guslati harmonikaš Zoltan Pezenhoffer u kulturnom domu.

DONJI MIHOLJAC – Nakon svečanosti u povodu pristupanja Republike Hrvatske šengenskom prostoru koja je održana 3. siječnja na graničnom prijelazu Drávaszabolcs – Donji Miholjac gradonačelnik Donjeg Miholjca Goran Aladić ugostio je generalnog konzula RH u Pečuhu Dragu Horvata, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu te zamjenika predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnolda Barića. Tom prigodom obišli su Dvorac Mailáth i novoizgrađenu srednju školu u Donjem Miholjcu te su se susreli s predstavnicama MZO-a koji su došli izdati službenu suglasnost za održavanje nastave u novim prostorima škole. Poslušali su i prvi sat iz Kemije u novopremljenom kabinetu, donosi na svojoj društvenoj stranici donjomiholjački gradonačelnik.

HRVATSKA SAMOUPRAVA STAROGA BUDIMA – BEKAŠMEĐERA POZIVA VAS I VAŠU OBITELJ

u petak 3. veljače 2023. godine
od 16 do 18 sati

na književnu večer na kojoj ćemo predstaviti

Orsolyu Péntek

spisateljicu i slikaricu hrvatskog podrijetla i urednicu časopisa „Starobudimski Anzikszi” i njezin novi roman, koji je objavljen u jesen 2022. godine pod naslovom

„Vénusz jegyében”

Razgovor vodi

dr. sc. Stjepan Blažetin

književni povjesničar, književnik, prevoditelj, predstojnik Odsjeka za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Mjesto:

Mađarski muzej trgovine i ugostiteljstva

Stari Budim, Budimpešta, Trg Korona 1, dvorana Gerbeaud

Ulaz je slobodan uz obveznu registraciju!

obudaihorvatok@gmail.com / 0620-362-9080

Među sudionicima će se ždrijebom podijeliti nekoliko primjeraka romana „Vénusz jegyében” koji se mogu dedikirati.

PETROVO SELO – Zaklada za Petrovo Selo 18. februara zopet će nariktati svoj tradicionalni bal u maškari s temom „Zeleno”. Na balu će svirati „Koprive”, „Čungam”, „Pinka-band” i „Žgano” i, naravno, čekaju vas i vridne tombole.

Hrvatsko kazalište Pečuh mjesečni program za veljaču

2. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Noel Coward: „Privatni životi” (komedija, gostovanje Kazališta „Joza Ivakić” iz Vinkovaca)

3. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Zoltan Egressy: „Krupir i blitva” ((tragi)komedija, predstava Pečuškog narodnog kazališta na mađarskom jeziku)

10. veljače, 18:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Yasmina Reza: „Bog masakra” (drama)

11. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Pål Mangor Kvammen, Torfinn Nag, Jon Arne Sægrov, Per Inge Torkelsen: „Királyrák krumplifészekben” (predstava Pečuškog narodnog kazališta na mađarskom jeziku)

12. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Pål Mangor Kvammen, Torfinn Nag, Jon Arne Sægrov, Per Inge Torkelsen: „Királyrák krumplifészekben” (predstava Pečuškog narodnog kazališta na mađarskom jeziku)

15. veljače, 11:00, HOŠIG, Budimpešta

Maja Lučić: „Neobičan prijatelj” (lutkarska predstava)

17. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Pål Mangor Kvammen, Torfinn Nag, Jon Arne Sægrov, Per Inge Torkelsen: „Királyrák krumplifészekben” (predstava Pečuškog narodnog kazališta na mađarskom jeziku)

18. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Pål Mangor Kvammen, Torfinn Nag, Jon Arne Sægrov, Per Inge Torkelsen: „Királyrák krumplifészekben” (predstava Pečuškog narodnog kazališta na mađarskom jeziku)

23. veljače, 19:00, Hrvatsko kazalište Pečuh

Skender Kulenović: „Djelidba” (gostovanje Narodnog pozorišta Tuzla)

PEČUH – Kako doznaje Hrvatski glasnik, profesori s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i studenti s diplomskog studija kroatologije (kolegij „Nastava hrvatskog jezika u dijaspori”) boravili su u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže od 5. do 9. prosinca u sklopu potpisanog sporazuma o suradnji. Profesorice Sanja Vulić i Lidija Begović suradnju ostvaruju u sklopu projekta „Suradnja s hrvatskim autohtonim zajednicama u dijaspori”. U sklopu projekta potpisan je sporazum sa školama u Pečuhu, Keresturu i Šeljenu. Sporazum pruža studentima mogućnost održavanja nastavničke prakse u spomenutim školama. Praksa se odvija u malim skupinama nekoliko puta tijekom svake akademske godine. Tako je ovoga puta troje studenata sa svojim profesoricama Vulić i Begović boravilo u školi Miroslava Krleže u Pečuhu. Osim škole studenti su upoznali i institucije Hrvata u Mađarskoj koje imaju sjedište u Pečuhu te povijest hrvatske zajednice u Pečuhu i okolici. Održan je i radni sastanak s ravnateljicom škole Janjom Živković Mandić, na kojem se razgovaralo o dosadašnjoj i budućoj suradnji.